

Beschrijving van Vergadering van Gelovigen of Broederbeweging

J. P. Fijnvandraat
Veenwouden, februari 2006 / 2008

Inhoud	blz:
1. Inleiding	2
1.1 Keuze	2
1.1.1. Moeilijkheid	2
1.1.1.1 Stromingen	2
1.1.1.1.1 Bronnen	2
2 Ontstaan	2
2.1 Het begin	2
2.1.1 Scheuring	3
2.1.1.1 Ontwikkeling in Nederland	3
3 Identiteit	4
3.1 de samenkomsten	4
3.1.1 leerstellige kenmerken	5
3.1.1.1 Praktische kenmerken	6
4 Huidige situatie	7
4.1 Recente geschiedenis	7
4.1.1 Verdeeldheid	7
4.1.1.1 Toekomst perspectief	7
5 Eigen mening	8
5.1 principes	8
5.1.1 gemiste kans	8
5.1.1.1 conclusie	9
Literatuur	10
Bijlagen	11
Naschrift	13

1. Inleiding

1.1 Keuze.

Als opdracht voor de module Kerkgeschiedenis van de Evangelische Theologische Academie, heb ik geschreven over de Vergadering van Gelovigen, ook wel Darbisten of Broederbeweging genoemd, hierna te noemen de Vergadering. Geboren en getogen binnen de Vergadering, de invloed die mijn (voor)ouders en familie hierin hadden en hebben en mijn vertrek uit deze gemeenschap in 2002, vormden voor mij de aanleiding voor het schrijven over deze groepering. Temeer daar ik er nu van enige afstand naar heb leren kijken. Zoals de opdracht voorschreef is deze beschrijving qua omvang beperkt gehouden. Na de beoordeling van de docent, zie bijlage 1, heb ik enkele kleine wijzigingen in de tekst en een verduidelijkende voetnoot aangebracht. Om de beoordeling van de docent recht te doen heb ik de tekst verder intact gelaten. De later ontvangen aanvullingen zijn als bijlagen opgenomen

1.1.1. Moeilijkheid.

Tegelijkertijd ontstaat de moeilijkheid te schrijven over een kerkgenootschap die dit vanuit haar principes niet wil zijn, geen officiële leer heeft en een grote verscheidenheid aan afsplitsingen kent. Haar identiteit werd grotendeels bepaald door het vermijden van welke organisatievorm dan ook en de bijzondere manier van samenkomen ten opzichte van de traditionele kerken. Opvallende kenmerken zijn o.a. het ontbreken van een aangestelde voorganger en oudsten, wekelijkse viering van het Avondmaal en een grote participatie van de broeders in de dienst. Vanaf de jaren 90 van de vorige eeuw zijn op tal van punten veranderingen ingezet en doorgevoerd.

1.1.1.1 Stromingen.

Onder de hierboven genoemde ‘*grote verscheidenheid aan afsplitsingen*’ zijn twee hoofdstromingen te noemen en wel de open broeders en de gesloten broeders. Deze zijn elk te verdelen in een linker-, midden-, en rechter stroming en kennen inmiddels vele afsplitsingen. Hoewel deze stromingen zich t.o.v. buitenlandse Vergaderingen anders verhouden, bespreek ik na het hoofdstuk *ontstaan* (2) met name de Nederlandse situatie.

1.1.1.1.1 Bronnen.

Ondanks mijn intentie zo objectief mogelijk te zijn, zal mijn afkomst uit de middengroep van de gesloten broeders mijn blik deels bepalen. Vanwege het ontbreken van enige organisatievorm, statuten en/of kerkorde, is de informatie voor dit werkstuk grotendeels gehaald uit brochures en publicaties die zijn verschenen binnen de Vergaderingen in Nederland, Engeland en Duitsland. Vooral door de veranderingen binnen de Vergaderingen in Nederland de afgelopen 10 jaar is er veel gepubliceerd.

2 **Ontstaan**

2.1 Het begin.

De oorsprong van de Vergadering, ligt in de 19^e eeuw in Ierland en Zuid Engeland ten tijde van het reveil. In de jaren 1826-1830. De naam van Darby is onlosmakelijk met het ontstaan en de latere verschijningsvormen van de Vergadering verbonden. John Nelson Darby, geboren in 1800 en op 29 april 1882 overleden te Bournemouth op de leeftijd van ruim 81 jaar, studeerde rechten aan het Trinity College te Dublin. Tijdens zijn studieperiode kwam hij tot geloof en zag zich geroepen predikant te worden in de Kerk van Ierland. In 1828 legde hij dit ambt neer omdat hij zich niet kon verenigen met de wereldse sfeer die de kerk beheerste.

In die tijd kwam Darby in contact met o.a. de vrome tandarts A.N. Groves, Lord Congleton, de arts Edward Cronin en de jurist John Bellett. Deze groep kwam bij elkaar aan huis om het Avondmaal te vieren, te bidden en de Bijbel te overdenken. En dit alles zonder kerkelijk kader, ambten, liturgie of door mensen bedachte instituties en confessies. Een ‘ieder heeft iets’ dienst. De tijd uit Handelingen leek te herleven. Veel oprechte christenen vonden elkaar door de kerkmuren heen, wars van de vele sektarische scheidingen en zonder de bedoeling weer een nieuwe denominatie te stichten. Een nieuwe beweging greep als een olievlek om zich heen. Eerst in Ierland en Engeland en na Europa wereldwijd. De gelovigen beleefden de praktische eenheid van Gods Kerk en brachten dit tot uitdrukking door het vieren van het avondmaal aan ‘de Tafel des Heren’.

2.1.1 Scheuring.

Hoewel Darby geen naam aan de beweging wilde geven en al helemaal niet zijn eigen naam, noemde men elkaar: broeders. In de volksmond werd de beweging, naar de plaats waar men samenkwam, ‘Plymouth Brethern’ genoemd. Men kende geen officiële leiders en streefde enerzijds naar de eenheid van alle gelovigen terwijl men zich anderzijds wenste af te zonderen van alles wat niet met de Bijbel in overeenstemming was. Deze twee idealen vormden al snel twee stromingen binnen de gemeenschappen en leidde in 1848 tot een scheuring. Een extraverte linker vleugel binnen de beweging die de nadruk legde op de eenheid van alle gelovigen en een soepel toelatingsbeleid hanteerde, scheidde zich af van de rest. Deze groep werd ook wel de open broeders genoemd. Bij de overgebleven groepen, de gesloten broeders, bleven de twee stromingen voedingsbodem voor onderlinge spanningen. Door de toename van gelovigen die zich aansloten, dreigde de typische nestgeur van de broeders te verwateren. Uiteindelijk scheidde in 1890 een introverte rechtse groep zich af als ‘Exclusive- of Taylor Brethern’. Deze groep streefde vooral de afzondering van het kwaad na en is qua levensheiliging te vergelijken met de Nederlandse extreemrechtse vleugel binnen de bevindelijk gereformeerde gezindte. Deze ‘Exclusive Brethern’ kennen wel een sterk centraal leiderschap. Er waren nu drie stromingen onder de broeders te onderscheiden: open-, gesloten- en exclusieve broeders.

2.1.1.1 Ontwikkeling in Nederland.

In ons land is het gedachtegoed van John Nelson Darby vooral bekend geworden door mensen zoals H.J. Lemkes, G.R. Bronkhorst, G. Willink van Bennebroek en

H.C. en J.N. Voorhoeve. In 1854 zijn er Vergaderingen in Alphen, Dinxperlo en Winterswijk. De Nederlandse Vergaderingen bestonden tot 1908 uit de middengroep, de gesloten broeders. Ook deze Nederlandse middengroep werd in 1908 getroffen door een afscheiding van de open broeders. Maar de overgebleven Vergaderingen herbergen nog steeds de drie stromingen. Dat dit op sommige plaatsen in de vorige eeuw tot voortdurende spanningen leidde hoeft geen betoog. Nu en dan ontstonden er kleine splintergroepen, vaak vanwege het botsen van de uiterste standpunten, soms door verschil van inzicht over leerstellige kwesties, maar vaak ook door botsende karakters van vooraanstaande broeders. Ook ontstonden er nieuwe Vergaderingen en waren er (internationale) herenigingen van afgescheiden Vergaderingen. In de tweede helft van de vorige eeuw waren er in ons land ongeveer tachtig gesloten Vergaderingen die zich ondanks de grote plaatselijke verschillen als middengroep met elkaar verbonden voelden en elkaars besluiten accepteerden en twintig open Vergaderingen die plaatselijk autonoom waren.

3 Identiteit

De identiteit van de Vergadering kenmerkt zich door hun visie op de Gemeente. Het niet aan willen nemen van een naam en ontbreken van een kerkorde of geloofsbelijdenis, het ontbreken van voorgangers en (tot voor kort) oudsten komen hier uit voort. De samenkomsten kenmerken zich door wekelijkse Avondmaalsviering, deelname aan de dienst door (in sommige Vergaderingen tot voor kort) alleen de broeders en de vrije woordbediening alleen door broeders. Op een avond in de week wordt meestal een gebedsuur (bidstond) gehouden. Kenmerkend voor de Vergadering is dat enerzijds het ideaal nagestreefd wordt uitdrukking te geven aan de eenheid van alle gelovigen of, zoals dit genoemd wordt, samenkomen op de grondslag van de eenheid van het lichaam van Christus, en anderzijds zich als gelovigen af te zonderen van elk kwaad waarbij onder kwaad behalve zondige praktijk en -leer ook verstaan wordt (werd) elk georganiseerd kerkverband met aangestelde predikanten. Beide idealen vinden hun oorsprong in de 'broeder leer' en resulteren mede door de ongeschreven wetten en gewoontes in typische Vergaderingskenmerken. De Bijbel als geïnspireerd en onfeilbare Woord van God is het uitgangspunt.

3.1 De samenkomsten.

De grondslag van het samenkomen, laat zich kort het beste omschrijven vanuit de volgende teksten:

Hand 2:42 - Zij nu bleven volharden in de leer van de apostelen en in de gemeenschap, in de breking van het brood en in de gebeden.

Ef. 4:4 – ...beijvert de eenheid van de Geest te bewaren in de band van de vrede: een lichaam en een Geest ... een Heer, een geloof, een doop, een God en Vader van allen

1 Cor. 12:24 - ...opdat er geen verdeeldheid in het lichaam is...

1 Cor. 1:10 - ... laten er onder u geen scheuringen zijn.

1 Cor. 5:13 - Doet de boze uit uw midden weg.

1 Cor. 14:26 - Wanneer u samenkomt heeft ieder van u een openbaring, heeft een taal, heeft een uitlegging...

Matth. 18:20 - Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam daar ben ik in hun midden.

De leer vanuit deze en andere teksten hierbij is:

- Alle gelovigen zijn in Christus met elkaar verbonden en vormen zo de Gemeente, het lichaam van Christus, vanaf de pinksterdag en niet vanaf Adam.
- Het uitgangspunt van samenkomen is dat men wil vergaderen volgens de normen van de Schrift. Iedere ware gelovige hoort hierbij.
- Alle gelovigen, zijn levende stenen van een geestelijk huis, om een heilig priesterschap te vormen en zo geestelijke offers te brengen (1 Petr. 2:5).
- In de praktijk resulteert dit in aanbiddingdiensten, met alle ruimte voor een vrije uitoefening van de genadegaven die er zijn. In de diensten is de Here Jezus het middelpunt en wordt iedere zondag het Avondmaal gevierd.
- De gelovige dient zich te af te zonderen van en te onttrekken aan ongerechtigheid, kwaad (2 Cor. 6:14-18) en valse leer, rekening houdend met de heiligheid door gezonde tuchtuitoefening door vermaning, bestraffing, tekenen en in het uiterste geval door excommunicatie (1 Cor. 5).

3.1.1 Leerstellige kenmerken.

Het meest in het oog springend is vanaf het ontstaan (door Darby) de eschatologische opvatting binnen de Vergaderingen (wereldwijd) en is te omschrijven als Chiliastisch. Wanneer Christus wederkomt op de wolken, is dat niet om het laatste oordeel uit te spreken, maar om Zijn Gemeente thuis te halen, de Here Jezus komt **voor** de zijnen. Daarbij worden eerst alle ware gelovigen die van Adam af gestorven zijn, opgewekt met een verheerlijkt lichaam. Op hetzelfde ogenblik worden de dan nog levende gelovigen de Heer tegemoet gevoerd in de lucht. Daarop volgt na een periode van 7 jaar (de 70^e jaarweek van Daniël) de terugkomst van de Here Jezus **met** de zijnen op de Olijfberg en de intocht van Christus in Jeruzalem, waar het overblijfsel van Israël zich tot Hem bekeert. Vervolgens heerst Christus duizend jaar zichtbaar hier op aarde, samen met Zijn gemeente. In die tijd is de satan gebonden. Daarna wordt de satan nog een korte tijd los gelaten en vindt de eindstrijd plaats. De satan wordt verslagen en in het eeuwige vuur geworpen.

Dan komt het einde: het grote oordeel met de eeuwige verdoemenis voor de ongelovigen, en de zaligheid voor de gelovigen.

Ook de ecclesiologie valt op en hangt nauw samen met de eschatologie. Zoals het profetische woord licht geeft over het verval van de christelijke Kerk, zo maakt de bijbelse leer betreffende de Gemeente duidelijk hoe zij eigenlijk zou moeten zijn en functioneren. Daarnaast maakt deze leer ook duidelijk wat het verschil is tussen de Gemeente en Israël. De verwachting van het nabije herstel van Israël - vlak vóór en bij de verschijning van Christus, maar na de opname van de Gemeente - hield een fundamenteel onderscheid in tussen (de bedeling van) Israël en (de bedeling van) de Gemeente. Israël was Gods aardse volk, met aardse zegeningen en een aardse verwachting nl. van het Messiaanse rijk op aarde, zoals dat in de duizend jaren na de wederkomst verwerkelijkt wordt. De Gemeente echter, die niet bij Adam is begonnen maar bij de uitstorting van de Heilige Geest

in Hand. 2, is Gods hemelse volk met hemelse zegeningen, een hemelse positie in Christus in de hemelse gewesten en een hemelse verwachting: het Vaderhuis.

De uitleg van de historische boeken in het Oude Testament, maar ook bijv. de Evangelieën, wordt sterk bepaald door de typologische¹ benadering. Een van de belangrijkste uitleggers onder de broeders, William Kelly, schreef in *The Bible Treasury* in 1856: *'Elke verstandige christen zal toestemmen dat het onderwerp van de typen zeer belangwekkend en belangrijk is. Het is echter opvallend dat velen ervoor terugschrikken alsof het verboden, gevaarlijk terrein is, gehuld in voortdurende mist, waardoor van tijd tot tijd moeizaam enkele glimpen van zonneshijn doordringen...'*

Deze typologische benadering komt ook naar voren in de eigen liederen van de Vergadering en is vaak een leidraad in de woordbediening.

3.1.1.1 Praktische kenmerken.

De leden kenmerkten zich tot eind jaren tachtig van de vorige eeuw als traditioneel, sober, introvert en met een grote Bijbelkennis. Vooral de vrouwen (zusters) vielen op door lange haardracht, rokken, hoofdbedekking in de diensten en gescheiden zitten van de mannen. Aan het specifieke taalgebruik zoals de uitdrukkingen 'lokaal' (kerkgebouw), 'samenkomst' (kerkdienst) 'hij/zij is in gemeenschap' (neemt deel aan het Avondmaal), en tal van andere uitdrukkingen is een broeder of zuster direct te herkennen. De nadruk lag vooral op Bijbelstudie en levensheiliging. De Vergadering werd bestuurd door de broedervergadering. Elke broeder was hierin welkom en had vetorecht.

Onder de broeders zijn er die zich geroepen weten 'in het werk van de Heer'. Deze broeders treden op als evangelisten, bijbelleraars en of herders. Veelal hebben zij geen vaste inkomsten en leven van giften. Zij worden vaak leidende broeders genoemd.

De samenkomsten of diensten vielen op door het ontbreken van zichtbare leiders en liturgie, het gebruik van (tot voor kort uitsluitend) een eigen bundel Geestelijke Lieder, van waaruit vierstemmig en zonder begeleiding werd gezongen en de grote participatie in de diensten door de broeders. Het verlangend uitzien naar de wederkomst van de Here Jezus was het onderwerp van veel liederen. De diensten kenmerken zich door de aanbidding van de Here Jezus en God de Vader en mondden uit in de Avondmaalsviering. Hierna vond veelal een aansluitende woordbediening plaats. In dit alles liet men zich leiden door de Heilige Geest wat soms leidde tot stiltes tussen liederen, gebeden en schriftlezingen. In deze soms lange stiltes was er dan gelegenheid voor individuele overdenking en aanbidding. Afhankelijk van de Vergadering: voor de één een beklemming, voor de ander een rustpunt.

¹ Typologie vind naast de historische gegevens in het O.T. ook een duidelijke parallel met een gebeurtenis of lering in het N.T. en gaat als een methode van interpretatie uit van de eenheid van de Schrift.

4 Huidige situatie

4.1 Recente geschiedenis.

Vanaf de jaren tachtig in de vorige eeuw dienden zich veranderingen aan. Vooral door het werk van de EO, waarvan enkele broeders uit de Vergadering aan de wieg stonden, kregen veel gelovigen een wijdere blik en 'ontdekten' medegelovigen uit andere kringen. Behalve uiterlijke aanpassing bij vooral de vrouwen zoals kort haar en het dragen van broeken, kwamen er in de diensten ook veranderingen.

Te noemen zijn:

- Het invoeren van eigentijdse liederen ('goedgekeurde' opwekkingsliederen)
- Niet meer gescheiden zitten van mannen en vrouwen
- Muzikale begeleiding
- Hoofdbedekking van de zusters wordt vrijgelaten
- Opgeven van liederen en bidden van zusters in de dienst
- Soepeler toelatingsbeleid
- Toenadering tussen open- en gesloten Vergaderingen
- Aanbrengen van structuur

Bij al deze veranderingen die plaatselijk in meer of mindere mate ingevoerd werden, komen de drie stromingen weer naar boven. Voor veel leden komen deze veranderingen te laat. Zij zijn al weggevloeid naar andere gemeentes zoals Vrij Evangelische-, Pinkster- en Baptisten groepen of vormden zelf vrijere, onafhankelijke groepen. Voor de rechter stroming waren deze veranderingen 'de druppel' en was dit aanleiding zich af te scheiden van de in hun ogen dwalende Vergaderingen (afzondering van het kwaad).

4.1.1 Verdeeldheid.

Alles bij elkaar zijn er een tiental afsplitsingen van de oorspronkelijke Broederbeweging in Nederland. Hoe behoudender zij zijn, des te krachtiger claimen zij dat alleen bij hen 'de Heer in het midden is', dat alleen zij aan de 'Tafel des Heren' samenkomen en dat alleen zij 'op grond van de eenheid van het lichaam van Christus staan'. De meeste Nederlandse Vergaderingen die ondanks alle veranderingen nog als middengroep gelden zijn door de Vergaderingen in het buitenland als open en dwalend bestempeld. Dit heeft geresulteerd in een wereldwijde toenadering met andere open Vergaderingen in het algemeen en in Nederland in het bijzonder. Er bestaan plaatselijk soms meerdere groepen, elk met eigen ontstaansgeschiedenis en gewontes, die elkaar volledig accepteren.

4.1.1.1 Toekomst perspectief.

De huidige situatie zou je een bezinningsperiode kunnen noemen. Enkele leidende broeders uit de open- en gesloten Vergaderingen hebben door de recentelijke toenadering een identiteit verklaring opgesteld. Naast het benoemen van de wezenlijke kenmerken van een Vergadering zoals een wekelijkse Avondmaalsviering en vrije aanbiddingsdienst die niet geleid wordt door een ambtsdrager, stelt men ook de volgende vragen:

- Hoe moet het eenheidsprincipe ingevuld worden
- Hoe moet het afzonderingsprincipe ingevuld worden
- Hoe verhouden de Vergaderingen zich tot elkaar

- Hoe verhouden de Vergaderingen zich tot andere bijbelgetrouwe gemeentes
- Structuur en leiderschap
- Participatie van de zusters in de diensten

Voor de broeders en zusters van de huidige Vergaderingen is de uitdaging hierop de bijbelse antwoorden te vinden en zo hun bestaansrecht als denominatie, die ze nooit zouden willen zijn, te rechtvaardigen.

5 Eigen mening

Aan het eind gekomen van dit werkstuk is het voor mij moeilijk een eigen mening te geven. Geboren en getogen in de Vergadering heb ik dankzij de evangelisatie-arbeid van mijn vader al jong oog gekregen voor andersdenkende christenen en hen ook als gelovigen leren accepteren. Nu ik sinds 3 jaar niet meer tot **de** broeders behoor, moet ik concluderen dat de afstand waarmee ik er nu naar kijk er niet kleiner op wordt. Ik zie nu in dat mijn motieven om te functioneren in de Vergadering behalve principieel soms ook tribaal waren.

5.1 Principes.

Wat als eerste opvalt, is de moeite binnen de Vergadering vanaf het ontstaan en die ik zelf ook altijd ervaren heb: aan de ene kant het eenheidsprincipe en aan de andere kant het afzonderingsprincipe. De hele geschiedenis door heeft dit gezorgd voor verdeeldheid. Ondanks de bijbelgetrouwheid konden scheuringen niet worden voorkomen. Het ontstaan van scheuringen heeft m.i. dan ook meer te maken met botsende karakters, zoals de scheuring van 1890 en het ontbreken van een (organisatie) structuur. Maar al te vaak waren de leiders die boven kwamen drijven broeders met grote bijbelkennis. Zij overtroefden de broeders die de gave van bestuur hadden (1 Cor. 12:28). Ik heb zelf nooit meegemaakt dat deze gave genoemd werd, laat staan dat dit door een broeder als zodanig uitgeoefend werd. Ondanks de weerbarstige praktijk gold dan weer: de heilige Geest leidt de Vergadering.

5.1.1 Gemiste kans.

Dit brengt mij op het tweede punt. Vanaf het begin stond men het type gemeente voor zoals genoemd in Handelingen 2:42. Hierbij worden de volgende kenmerken onderscheiden: het breken van het brood (Avondmaal), de leer van de apostelen (woordbediening) en de gebeden (bidstond). Ook in de Christelijke Encyclopedie, 1961 Kok, Kampen worden deze drie hoofdzaken genoemd als onderscheid in de samenkomsten van de Vergadering. Toch staan er in Handelingen 2:42 vier hoofdzaken vermeld en ook nog wel in een andere volgorde. Waar is nu de onderlinge gemeenschap gebleven? De gangbare uitleg hierbij is dat deze gemeenschap beleefd en uitgedrukt wordt bij de viering van het Avondmaal terwijl in andere publicaties juist benadrukt wordt dat door het Avondmaal de eenheid van het lichaam van Christus uitgedrukt en beleefd wordt. Het gemeenschap met elkaar hebben wordt zo een zondagse aangelegenheid en doet m.i. geen recht aan de aparte vermelding na “*de leer van de apostelen*” in Handelingen. En juist die warme onderlinge gemeenschap, zorg en acceptatie

maken maar al te vaak plaats voor uitwisseling van bijbelkennis. Dit veroorzaakt ongewild een hoge drempel die door velen niet genomen kan worden.

5.1.1.1 Conclusie.

Het gedachtegoed van de broeders in de zin van bijbeluitleg zal ik altijd bij mij blijven dragen. Veel ontdekkingen in en uit de Bijbel hebben de hedendaagse evangelische christenen aan hen te danken. Ik ben daar trots op en het heeft mij en mijn relatie met de Heer gemaakt tot wat ik nu ben. Ik kan en mag er anderen mee dienen. Waar ik niet trots op kan zijn is de praktische uitvoering van dit gedachtegoed door de broeders. Het komt mij voor dat waar de apostelen al moeite hadden met het in de praktijk verwezenlijken van de bijbelse principes, de Vergadering er anno 2006 nog meer moeite mee heeft. Vaak ook worden gewoontes uit een bepaalde cultuur en van een bepaalde tijd al dan niet bewust tot institutie verheven. Het gaat dan niet meer om bijbelse principes. De Bijbel geeft ons geen specifieke voorschriften over hoe wij Nederlanders in de eenentwintigste eeuw onze diensten moeten vormgeven. Wel geeft de Bijbel veel handreikingen over hoe wij als gelovigen de onderlinge gemeenschap kunnen invullen. Graag had ik met de broeders en zusters na willen denken over de vragen waar de Vergaderingen zich nu voor gesteld zien. God heeft mij echter een andere weg gewezen, waarbij ik **de** broeders en zusters nog vaak zal ontmoeten. Dat dit een ontmoeting als gelovigen mag zijn en blijven.

Literatuur

- BODE, 2000. MAGAZINE VOOR BIJBELSTUDIE. Vaassen, Uitgeverij Medema.
- Christelijke Encyclopedie. 1961. Prof. Dr. F.W. Grosheide. Kampen: J.H.Kok
- Het Nieuwe Testament. 1982. Telos uitgave. Vaassen: Uitgeverij H. Medema
- Het Chiliasme, gewogen en niet te licht bevonden. J.G. Fijnvandraat. Vaassen: Uitgeverij H. Medema.
- Ga het na reeks, deel 1, 3 en A. 1995. J.G. Fijnvandraat. Almelo: Biester & Abbes.
- Betteld reeks, deel 5. 1994. H.P. Medema e.a. Almelo: Biester & Abbes.
- Wat is de Vergadering? 1972. W.J. Ouweneel. Winschoten: Uit het Woord der Waarheid.
- En toch... de Bijbel Gods Woord. 1965?. J.P. Fijnvandraat. Apeldoorn: Uitgeverij H. Medema
- Kenmerken van de gelovigen uit Handelingen 1. 1994. A. Eysink. Yaoundé
- De Gemeente van God. 1965? Franklin Ferguson. Apeldoorn: Uitgeverij H. Medema
- Vergadering van Gelovigen. 1996. W.J. Ouweneel. Kampen: Uitgeverij Kok
- <http://www.johndarby.org/> op februari 2006
- <http://www.neocalvinisme.nl/rg/d/darby.html> op februari 2006
- <http://www.vergadering.nu/vergadering.htm> op maart 2006
- <http://www.bruederbewegung.de/personen/interviews/ouweneel1.html> op februari 2006

Bijlage 1

Dr. C. Bezemer, opdrachtgever voor dit werkstuk, als docent 'Kerkgeschiedenis' aan de Evangelische Theologische Academie:

“Knappe, en op inhoudelijke aspecten in feite vrij complete beschrijving van de geschiedenis en geloofsopvattingen van de Vergadering van Gelovigen. Eigen mening en diverse taxaties zijn goed verwoord.”

Bijlage 2

K. de Vries, GZ Psycholoog bij In de bres, centrum voor Christelijke geestelijke gezondheidszorg te Drachten:

Ik vond het stuk helder en prettig leesbaar. Ik heb enkele gedachten na het lezen opgeschreven.

Een vraag die bij mij rijst is of in de vergadering relatief meer afscheidingen hebben plaatsgevonden de afgelopen jaren dan in andere stromingen. Als dat zo is kun je je afvragen wat daar de oorzaak van is. Waarschijnlijk een combinatie van factoren. Een van de factoren is, denk ik, de moeite om met gezag/autoriteit om te gaan. Jij vertelde uit een vergadering te komen waar autoriteit meer door macht dan gezag gekenmerkt wordt. Mensen komen door bijbelkennis in de leidinggevende functies terecht. Mogelijk kunnen dit mensen zijn die nogal dogmatisch ingesteld zijn. In gesprekken met deze mensen voel je je niet begrepen en waarschijnlijk vinden dogmatische mensen het moeilijk om zichzelf te onderzoeken en zijn emotioneel weinig 'gerijpt'. Het is dan niet ondenkbaar dat er gemakkelijk interpersoonlijke problemen ontstaan.

Er is een type persoonlijkheidspathologie waar ik nogal eens mee te maken krijg. Een kenmerk van deze persoonlijkheidspathologie is dat niet de persoon zelf maar de omgeving lijdt. Deze mensen hebben behoefte aan bewondering en zijn gemakkelijk gekrenkt als er een andere mening is. Ze denken dat ze over bovengemiddelde talenten en gaven beschikken. Ze willen hierin erkenning en wie niet voor hun is, is tegen hun. Ze vinden dat ze bepaalde rechten hebben en worden boos als ze het gevoel hebben tegengewerkt of beledigd te worden. Ze willen graag in hoge posities komen en zijn vaak ook wel begaafd maar emotioneel zeer onrijp. Ze hebben een lage frustratietolerantie en zijn gewoon heel moeilijke mensen. Omdat ze van binnen weinig ontwikkeld zijn, kunnen zich niet goed inleven in de ander. Het zou goed zijn om iets te weten te komen over de achtergrond van deze mensen.

Waarschijnlijk zijn ze of verwend en daardoor blijven hangen in het egocentrisme wat kinderen ook hebben (het leven draait om hen) of zijn waardering ernstig tekort gekomen. Ze kunnen jaloers zijn op mensen die wel geschikt zijn voor leidinggevende functies. Ik vermoed dat veel vergaderingen ook stukgelopen zijn door mensen die een persoonlijkheidsprobleem hebben.

Sommige vergaderingen, vind ik, kenmerken zich als geheel door een ietwat arrogante houding. Ze zijn weinig flexibel en zijn meer gericht op leerstellige zaken dan op relaties. Wat jij hierover zei, is mij bijgebleven. Waarom houdt de vergadering minder goed mensen vast? Ze hebben in het verleden vooral het accent gelegd op de wijze van samenkomen en andere leerstellige thema's zoals de toekomstleer. Relatief is er minder aandacht besteed aan de relationele thema's. We weten wel wat een christelijke levenshouding is maar zijn misschien hierin geestelijk minder ver dan andere gelovigen die veel meer gehoord hebben over thema's als liefde, verdraagzaamheid, enz.

Ik denk dat een andere oorzaak voor scheidingen is dat we emotioneel gesloten gelovigen lijken te zijn. We praten niet of nauwelijks over eigen worstelingen en zonden. We weten immers hoe het zou moeten zijn. We zullen bijvoorbeeld niet gemakkelijk toegeven dat er spanningen zijn in ons huwelijk, we gemakkelijk boos worden, we gevoelig zijn voor internetporno, enz. In onze omgang houden we gemakkelijk de schijn op en blijven we daarmee ook op afstand van elkaar. Wanneer er meningsverschillen ontstaan is er weinig echte verbondenheid en ligt verdeeldheid gemakkelijk op de loer.

Kortom, een geschiedenis waarin we niet geleerd hebben autoriteit te verdragen, geen (goede) ervaringen met autoriteit, moeite met onderlinge kwetsbaarheid, veel accent op objectieve kennis zijn factoren die m.i. een rol hebben gespeeld bij de scheidingen in het verleden. De factoren die ik beschrijf, noem jij ook in je stuk.

Ook kan gezegd worden dat het vergaderingwezen ons helpt om autonome gelovigen zijn. Ik denk (en daar ben ik trots op) dat we een gezonde identiteit hebben en dat we niet gemakkelijk met alle winden meewaaïen. We weten waar iets in de bijbel staat en nemen niet alles klakkeloos aan. We hebben geleerd zelfstandig te denken en dat maakt ons tot gelovigen met een gezonde identiteit. We moeten alleen hierin niet doorschieten en vooral de komende tijd werken aan hoe we op een juiste manier met elkaar omgaan. Eerlijkheid, echtheid, onderlinge acceptatie en inlevingsvermogen zijn houdingsaspecten waar we meer aan moeten werken. Ik trek dus dezelfde conclusie als jij.

Ik wil je bedanken dat ik mee mocht lezen en mijn mening hierdoor ook verder kon ontwikkelen. Bij ons in de samenkomst wordt af en toe meer kwetsbaarheid vanaf de kansel getoond. Mensen vertellen over zichzelf, over hun achtergrond, over pijn en verdriet en dat schept meer verbondenheid. Bovendien zijn er een aantal kringen waar ook openheid en eerlijkheid is. Ik hoop dat deze trend zich doorzet, waarbij het niet om mensen persoonlijk gaat maar om hoe we goed en zorgvuldig met elkaar kunnen omgaan en hierin ook door elkaars voorbeelden geprikkeld gaan worden. Misschien is dit wel iets waar ik de komende tijd voor ga bidden met het oog op onze eigen geloofsgemeenschap....

Naschrift

Ik wil Gerry Velema- Drent bedanken voor het meelesen en becommentariëren.
Voor zover mogelijk zijn haar opmerkingen achteraf verwerkt. Mijn vrouw
Rennie wil ik bedanken voor alle stijl- en taalkundige correcties.

Reacties zijn van harte welkom op e-mail adres: joop@fijnvandraat.com

© J.P. Fijnvandraat